

Іван Крупський, Юрій Романишин

ЦІКАВЕ НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ
ПРО ГАЛИЧАН І ДЛЯ ГАЛИЧАН

*Видання матеріалів до біобібліографістики галицького часопису
«Галичанинъ» свідчить про успіхи українських науковців*

Серед багатьох галузей сучасної науки особливо вирізняється біобібліографістика. Нині без її надбань годі обійтися історикові, журналістикознавцю чи науковцеві будь-якої іншої гуманітарної сфери. Якщо раніше вважалося, що біобібліографістика лише виконує якісь другорядні функції — постачає, зокрема, ґрунтовним матеріалом дослідників, без чого, звісно, не можна обійтися при написанні фундаментальних, особливо комплексних, праць, то нині ця галузь стає повноправним науковим суб'єктом, самостійною науковою дисципліною.

Вважається, пальма першості в укладанні біобібліографічних праць належить закордонним вченим. Особливо вагомі набутки мають у цій царині західноєвропейські та американські науковці, до чого певним чином доклалися й українські вчені в діаспорі — Л. Биковський, Л. Винар, Д. Штогрин та ін., які передовсім працювали над українською тематикою.

Однак при цьому не особливо коментувалося, що в Україні ще в 1850-х рр. почалося укладання біобібліографічних праць, перші спроби яких були пов'язані з іменами Г. Геннаді і Г. Милорадовича. Відтак на сторінках «Черниговских Губернских Ведомостей» друкувалися як доповнення до біобібліографічних покажчиків з українознавства О. Лазаревського біобібліографічні матеріали п. н. «О замечательных людях Малороссии», а в кінці XIX — на початку XX ст. активізувалася колективна робота зі створення Українського

біографічного словника (УБС) під керівництвом М. Грушевського та В. Антоновича (1893), в Галичині громадськість позитивно зустріла дослідження В. Левицького «Прикарпатска Русь въ XIX-мъ вѣцѣ въ біографіяхъ и портретахъ еи деятелей съ узглядненіемъ замечательныхъ людей, которыхъ 1772 р. заставъ при жизни».

Однак лише тепер у нашій державі українські вчені знову відновлюють наукові традиції школи біобібліографістики. Причина зрозуміла: як, наприклад, можна було укладати біобібліографічні праці особистостей (а біобібліографія при цьому передбачає включення всіх публікацій особи та використання повних відомостей про неї), коли у творчості будь-якого вітчизняного письменника, історика чи фахівця іншої галузі партійні функціонери завжди знаходили якусь «крамолу»: буржуазний вчений, націоналіст, сіоніст... Звісно, не могла радянська влада згадувати про праці, на які вона накладала табу, твори, які вилучала з бібліотек, а про авторів волила навіть не згадувати.

Безперечно, укладання праць з біобібліографістики — справа копітка, потребує знань з багатьох галузей наук, сумлінності, наполегливості. У цьому авторів таких праць можна порівняти з енциклопедистами, які творили в Європі у минулі століття. Тому й нині біобібліографічних праць небагато, тим паче, що до їх укладання беруться одиниці. Але крига поступово скресає. Прикладом може слугувати кваліфіковане, ґрунтовно виконане наукове дослідження, здійснене кандидатом історичних наук, завідувачем відділу україніки Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаніка Костянтином Курилишином, — «Часопис “Галичанинь” (Львів, 1893—1913 pp.)»*.

Цікавим уже є об’єкт самого дослідження — газета «Галичанинь», що почала видаватися у Львові з середини січня 1893 р. і впродовж більш як 20 років певним чином впливала на формування інформаційного поля в Галичині. Однак і досі цей часопис, можливо тому, що відстоював позиції галицьких москвофілів, був поза

* *Курилишин К.* Часопис «Галичанинь» (Львів, 1893—1913 pp.) : матеріали до біобібліографістики / Костянтин Курилишин ; НАН України, Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаніка, Інститут франкознавства Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. — Дрогобич : Коло, 2013. — 713 с.

науковими осяганнями дослідників: російські науковці не вважали гідним для себе досліджувати видання, українські ж науковці також оминали його через антиукраїнську спрямованість. Між тим на сторінках цього часопису, якщо відкинути його політичну заангажованість, можна знайти цікаву інформацію, особливо дані про ті чи інші персоналії, що були особливо поширені у такому жанрі газетної журналістики, як некрологи чи статті.

К. Курилишину довелося передовсім здійснити велику пошукову роботу, аби із загального масиву публікацій видання виокремити матеріали про ту чи іншу особу. Це знайшло відображення у складеному ним загальному реєстрі більш як 4500 постатей. Цифра, безумовно, вражає! Тим паче, що, на жаль, про більшість із цих осіб сучасний читач довідується вперше. А це були галицькі чиновники, урядовці, священнослужителі, селяни... І не лише українці, а й поляки, євреї, представники інших націй, передовсім ті, хто був пов'язаний з нашим краєм. Тому не виключаємо, що не один читач цієї справді цікавої й корисної книги зможе дізнатися чимало нового й, наприклад, про своїх родичів, повніше відтворити генеалогічне коріння свого роду. Цьому сприятимуть і ґрунтовно й скрупульозно укладені іменний та географічний покажчики.

Не можемо оминати увагою й намагання автора книги бути максимально точним при поданні інформації. Однак на сторінках досліджуваної К. Курилишиним газети нерідко траплялися неточні чи навіть сфальшовані з різних причин відомості про тих чи інших персон. Тому автор видання мусив зіставляти дані, наведені в часописі, з іншими джерелами. Звісно, справа ця нелегка, вимагає глибоких знань, значних зусиль. Проте варта цього, бо саме таким чином можна говорити про об'єктивність і правдивість наведених у книзі відомостей.

Загалом, К. Курилишин не лише опрацював і осмислив численні некрологи, які становили основу для написання книги, а й докладно дослідив матеріали інших жанрів: рецензії, статті, кореспонденції... Певним чином вивчення такої джерельної бази зумовило й структуру книги, в основі якої — два великих розділи: у першому представлено дані про особу, інформацію про її життя і діяльність із збереженням тогочасних географічних назв, адміністративно-територіального поділу, найменувань посад, чинів, звань тощо і точного

зазначення назви публікації й дати друкування некролога, на основі чого була написана стаття.

У другій частині — «Бібліографічні публікації» — автор подає основну інформацію про осіб, згаданих у досліджуваному ним часописі. Тобто матеріали цього розділу не лише логічно продовжують, а й водночас доповнюють зміст першого розділу.

Статті подано в алфавітній послідовності, як, зрештою, й укладені додатки до книги.

Це видання призначене передовсім для науковців. Але хіба залишиться до неї байдужий той, хто хоче більше дізнатися про своє село, місто, про свій край та його жителів, а, можливо, хтось знайде загублене коріння свого роду. Отже, книга К. Курилишина не тільки цінна для науки, а й стане цікавою й пізнавальною для численної, передовсім галицької, аудиторії. Прикро лише, що через незначний наклад вона не може стати настільною книгою для багатьох галицьких родин.